

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

zo 7. septembra 2006 *

Vo veci C-526/04,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Cour de cassation (Francúzsko) zo 14. decembra 2004 a doručený Súdnemu dvoru 29. decembra 2004, ktorý súvisí s konaním:

Laboratoires Boiron SA

proti

Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales (Urssaf) de Lyon, právnenému nástupcovi Agence centrale des organismes de sécurité sociale (ACOSS),

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory C. W. A. Timmermans (spravodajca), sudcovia J. Makarczyk, R. Silva de Lapuerta, P. Kūris a G. Arestis,

* Jazyk konania: francúzština.

generálny advokát: A. Tizzano,
tajomník: K. Sztranc, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 13. októbra 2005,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Laboratoires Boiron SA, v zastúpení: A. Lyon-Caen, J. Philippe, C.-M. Dorémus a O. Cavézian, advokáti,

- Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales (Urssaf) de Lyon, právny nástupca Agence centrale des organismes de sécurité sociale (ACOSS), v zastúpení: H. Calvet a O. Billard, advokáti,

- francúzska vláda, v zastúpení: G. de Bergues a S. Ramet, splnomocnení zástupcovia,

- Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: V. Di Bucci, splnomocnený zástupca,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 30. marca 2006,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu ustanovení Zmluvy ES o štátnej pomoci, najmä článku 87 ES a článku 88 ods. 3 ES.

- 2 Tento návrh bol podaný v rámci konania začatého Laboratoires Boiron SA (ďalej len „Boiron“) s cieľom dosiahnuť vrátenie súm zaplatených v prospech Agence centrale des organismes de sécurité sociale (ďalej len „ACOSS“) ako poplatkov z priamych predajov liekov. Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d’allocations familiales (Urssaf) de Lyon sa následne stala právnym nástupcom ACOSS.

Vnútroštátna právna úprava

- 3 Podľa znenia článku R. 5106 5° code de la santé publique (zákoník verejného zdravia) pojem „veľkoobchodný distribútor“ označuje „akýkoľvek podnik zaoberajúci sa nákupom a skladovaním iných liekov ako liekov určených pre experimentálne použitie na človeku s cieľom ich distribúcie vo veľkom a v uvedenom stave“.

- 4 Ministerský výnos z 3. októbra 1962 o povinnostiach veľkoobchodných distribútorov pri zásobovaní lekární liekmi (JORF z 12. októbra 1962, s. 9999), účinný do februára 1998, najmä stanovoval:

„Článok 1 — Každý podnik veľkoobchodného predaja farmaceutických výrobkov uvedených v pododseku 4 článku R. 5115-6 zákonníka verejného zdravia, ako aj jeho prevádzkarne musia mať stále na sklade zásoby druhov liekov umožňujúce pokryť mesačnú spotrebu lekární obvodu, ktoré zásobujú a ktoré patria k ich obvyklej klientele.

Tieto zásoby liekov musia skutočne zodpovedať ‚ponuke‘ druhov zahŕňajúcich najmenej dve tretiny počtu skutočne používaných druhov a rozsah zásob musí zodpovedať priemernej hodnote mesačných objemov predaja v predchádzajúcom roku.

Článok 2 — Každý podnik veľkoobchodného predaja farmaceutických výrobkov, ako aj jeho prevádzkarne musia byť schopné zabezpečiť dodanie akéhokoľvek druhu používaného lieku akejkoľvek lekární, ktorá je súčasťou ich obvyklej klientely a patrí do ich obvodu distribúcie, a do dvadsaťštyri hodín po prijatí objednávky, akýkoľvek liek tvoriaci časť ich ‚ponuky‘.

Musia dbať o svoje zásobovanie druhmi liekov, aby predišli akémukoľvek výpadku na sklade.“

5 Táto úprava bola zmenená najmä dekrétom č. 98-79 z 11. februára 1998 o farmaceutických podnikoch, ktorým bol zmenený a doplnený zákonník verejného zdravia (JORF z 13. februára 1998, s. 2287).

6 Článok 12 zákona č. 97-1164 z 19. decembra 1997 o financovaní sociálneho zabezpečenia na rok 1998 (JORF z 23. decembra 1997, s. 18635), ktorý najmä

zakomponoval do zákonníka sociálneho zabezpečenia článok L. 245-6-1, zaviedol poplatok 2,5 % z obratu bez dane uskutočneného vo Francúzsku farmaceutickými laboratóriami na základe veľkoobchodných predajov farmaceutických prípravkov farmaceutickým lekárňam, vzájomným lekárňam a lekárňam spoločností banského poistenia. Tento príspevok sa nazýva „poplatok z priamych predajov“.

- 7 Článok L.245-6-4 zákonníka sociálneho zabezpečenia stanovuje, že poplatok z priamych predajov sa vyberá v prospech Caisse nationale d'assurance maladie des travailleurs salariés (Zamestnaneckej národnej zdravotnej poisťovne).
- 8 Vo svojom rozhodnutí č. 97-393 z 18. decembra 1997 (JORF z 23. decembra 1997, s. 18649) vydanom v konaní o článku 12 zákona č. 97-1164 Conseil constitutionnel (Ústavná rada) (Francúzsko) pripomenula, že poplatok z priamych predajov, ktorý nezaťažuje predaje liekov vykonané veľkoobchodnými distribútormi, bol zavedený s cieľom prispieť na financovanie Caisse nationale d'assurance maladie (Národnej zdravotnej poisťovne) a dať do rovnováhy podmienky hospodárskej súťaže v distribučných kruhoch, ktoré boli považované za skreslené z dôvodu skutočnosti, že veľkoobchodní distribútori podliehajú povinnostiam verejnej služby, ktoré nie sú uložené farmaceutickým laboratóriám.
- 9 Článok L.245-6-1 zákonníka sociálneho zabezpečenia bol zrušený od 1. januára 2003 článkom 16 zákona č. 2002-1487 z 20. decembra 2002 o financovaní sociálneho zabezpečenia na rok 2003 (JORF z 24. decembra 2002, s. 21482).

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 10 Boiron je spoločnosť založená podľa francúzskeho práva, ktorá vyrába homeopatické prípravky a vo Francúzsku ich distribuuje do lekární výlučne prostredníctvom systému priameho predaja alebo prostredníctvom veľkoobchodných distribútorov.

- 11 Pre ACOSS deklarovala v súvislosti s poplatkami z priamych predajov za roky 1998 a 1999 iba obrat uskutočnený priamym predajom lekárňam s výnimkou predaja zodpovedajúceho predajom uskutočneným prostredníctvom veľkoobchodných distribútorov.
- 12 ACOSS sa domnieval, že sa tieto predaje musia zahrnúť do súhrnu priamych predajov, ktoré tvoria základ predmetného poplatku, a v dôsledku toho vymáhal zaplatenie sumy zodpovedajúcej tomuto zahrnutiu.
- 13 Boiron uhradil požadované sumy, ktoré však namietal. Keďže nedostal odpoveď od správnej rady ACOSS, na ktorú sa obrátil so žiadosťou o odpustenie poplatku, Boiron žiadal vrátenie uhradených súm na tribunal des affaires de sécurité sociale de Lyon (Súd pre veci sociálneho zabezpečenia Lyon).
- 14 Na podporu svojej žaloby v podstate tvrdil, že vzhľadom na článok 87 ES oslobodenie od poplatku z priamych predajov predstavuje nepovolenú štátnu pomoc v prospech veľkoobchodných distribútorov.
- 15 Rozsudkom z 3. júna 2000 tribunal des affaires de sécurité sociale de Lyon vyhovel žalobe Boiron a zaviazal ACOSS na vrátenie zaplatených súm v prospech Boiron.
- 16 Cour d'appel de Lyon, na ktorý sa obrátil ACOSS, najprv prerušil konanie až do vyhlásenia rozsudku Súdneho dvora z 22. novembra 2001, Ferring (C-53/00, Zb. s. I-9067), a potom rozsudkom z 29. októbra 2002 zrušil rozsudok vyhlásený v prvostupňovom konaní.

- 17 Boiron následne podal dovoľanie uvádzajúc štyri dovoľacie dôvody, z ktorých iba prvý týkajúci sa výkladu ustanovení zmluvy o štátnej pomoci je predmetom prejudiciálnych otázok.
- 18 Cour de cassation (Kasačný súd) po prvé konštatuje, že cour d'appel de Lyon zamietol žalobu Boiron, keď na základe rozsudku Súdneho dvora z 20. septembra 2001, Banks (C-390/98, Zb. s. I-6117, bod 80 a citovaná judikatúra), prijal záver, že osoby, ktoré majú zaplatiť povinný príspevok, sa nemôžu dovoľávať toho, že oslobodenie, z ktorého majú prospech iné osoby, predstavuje štátnu pomoc pre to, aby sa vyhli plateniu tohto príspevku. Táto judikatúra bola potvrdená rozsudkom z 13. júna 2002, Sea-Land Service a Nedlloyd Lijnen (C-430/99 a C-431/99, Zb. s. I-5235, bod 47).
- 19 Vnútroštátny súd poznamenáva, že v iných rozsudkoch Súdny dvor nezamietol prípustnosť žaloby o vrátenie poplatkov alebo odvodov vybraných v rozpore s povinnosťou predchádzajúceho oznámenia uvedenou v článku 88 ods. 3 ES.
- 20 Cour de cassation sa domnieva, že tieto rozsudky sa alebo vyslovujú k tomuto bodu iba implicitne, hoci sa vzniesla námietka neprípustnosti (pozri už citovaný rozsudok Ferring), alebo sa týkajú takých režimov pomoci, keď sa poplatky alebo príspevky, ktorých vrátenie sa požaduje, špecificky uložili na účely financovania spornej pomoci (rozsudky z 21. októbra 2003, Van Calster a i., C-261/01 a C-262/01, Zb. s. I-12249, a z 20. novembra 2003, GEMO, C-126/01, Zb. s. I-13769).
- 21 Po druhé vnútroštátny súd pripomína, že v už citovanom rozsudku Ferring Súdny dvor konštatoval, že poplatok z priamych predajov v rozsahu, v akom zaťažuje výlučne priame predaje liekov uskutočnené farmaceutickými laboratóriami, pred-

stavuje štátnu pomoc veľkoobchodným distribútorom iba v rozsahu, v akom výhoda, ktorú títo distribútori získavajú tým, že nepodliehajú tomuto poplatku, presahuje náklady, ktoré znášajú pri plnení záväzkov verejnej služby a ktoré im ukladá vnútroštátna právna úprava.

- 22 Cour de cassation poznamenáva, že v rozsudku z 24. júla 2003, Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, Zb. s. I-7747), Súdny dvor upresnil, že na to, aby sa mohli verejné dotácie považovať za kompenzáciu predstavujúcu protihodnotu plnení vykonaných podnikmi — prijímateľmi za plnenie povinností verejnej služby, vnútroštátnemu súdu prislúcha overiť, že sú splnené tieto podmienky (ďalej len „podmienky nazývané „Altmark““):

- po prvé podnik — prijímateľ musí byť skutočne poverený plnením povinností verejnej služby a tieto povinnosti musia byť jasne definované,

- po druhé parametre, na základe ktorých sa kompenzácia vypočíta, musia byť predbežne stanovené objektívnym a transparentným spôsobom,

- po tretie kompenzácia nemôže prekročiť to, čo je nevyhnutné na pokrytie úplných alebo čiastočných nákladov vzniknutých plnením povinností verejnej služby s ohľadom na príjmy súvisiace s týmto plnením, ako aj primeraný zisk za plnenie týchto povinností,

- po štvrté, ak sa podnik, ktorý má plniť povinnosti verejnej služby, nevyberie v rámci verejného obstarávania, úroveň potrebnej kompenzácie sa určí na

základe analýzy nákladov, ktoré priemerný dobre spravovaný a adekvátne vybavený podnik vynaloží na splnenie svojich povinností spočívajúcich v splnení požiadaviek verejnej služby s ohľadom na s tým súvisiace príjmy, ako aj na primeraný zisk za plnenie týchto povinností.

- 23 V tejto súvislosti vnútroštátny súd hneď na úvod konštatuje, že podmienky nazývané „Altmark“ sa týkajú údajov, ku ktorým podnikateľský subjekt, ktorý sa dovoľáva nezákonnosti pomoci a ktorý je mimo právnych vzťahov spájajúcich príjemcu subvencie alebo oslobodenia so štátom alebo orgánom zriadeným alebo určeným na spravovanie pomoci, nemá nevyhnutne prístup s výnimkou súdnej žaloby smerujúcej proti samotnému príjemcovi.
- 24 Cour de cassation následne pripomína, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora s právom Spoločenstva sú nezlučiteľné dôkazné prostriedky, ktorých účinkom je praktické znemožnenie alebo mimoriadne sťaženie dosiahnutia vrátenia poplatkov vybraných v rozpore s právom Spoločenstva (pozri najmä rozsudky z 9. novembra 1983, San Giorgio, 199/82, Zb. s. 3595, bod 14, a z 9. februára 1999, Dilexport, C-343/96, Zb. s. I-579, bod 48).
- 25 Vnútroštátny súd nakoniec poznamenáva, že na základe ustanovení vnútroštátneho práva v oblasti dôkazného bremena podnikateľský subjekt, ktorý sa dovoľáva na podporu svojej žiadosti o vrátenie toho, že predmetné opatrenie má povahu štátnej pomoci, môže byť povinný preukázať, že nie sú splnené podmienky „Altmark“. Dodáva, že absencia predloženia dôkazu potrebného na úspech tvrdenia tohto subjektu môže predstavovať jedinú prekážku preukázania, že toto opatrenie má povahu štátnej pomoci.

26 Za týchto okolností sa Cour de cassation rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Musí sa právo Spoločenstva vykladať v tom zmysle, že farmaceutické laboratórium, ktoré je povinné zaplatiť taký poplatok, akým je poplatok podľa článku 12 zákona č. 97-1164 z 19. decembra 1997 o financovaní systému sociálneho zabezpečenia na rok 1998, sa môže s cieľom vrátiť poplatok odvolať na to, že skutočnosť, že veľkoobchodní distribútori nie sú povinní odvádzať takýto poplatok, je štátnou pomocou?
2. Ak je odpoveď na prvú otázku kladná a keďže úspech žiadosti o vrátenie poplatku môže závisieť výlučne na dôkazoch, ktoré predloží jej autor, musí sa právo Spoločenstva vykladať v tom zmysle, že vnútroštátne právne normy, ktoré podmieňujú toto vrátenie dôkazom predloženým autorom žiadosti o tom, že výhoda, ktorú získali veľkoobchodní distribútori, presahuje náklady, ktoré znášajú pri vykonávaní povinností verejnej služby, ktoré im vyplývajú z vnútroštátnej legislatívy, alebo dôkazom, že podmienky stanovené Súdnym dvorom v rozsudku z 24. júla 2003 [Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg] nie sú splnené, predstavujú úpravu dôkazov, v dôsledku ktorej je takmer nemožné alebo mimoriadne zložité dosiahnuť vrátenie takéhoto povinného poplatku, ako je poplatok podľa článku 245-6-1 zákona o sociálnom zabezpečení, ktorý bol predmetom žiadosti pred príslušným orgánom podanej z dôvodu, že oslobodenie od poplatku, z ktorého mali prospech veľkoobchodní distribútori, je štátnou pomocou, ktorá nebola oznámená Komisii Európskych spoločenstiev?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

27 Z už citovaného rozsudku Ferring vyplýva, že článok 87 ES sa musí vykladať v tom zmysle, že opatrenie, akým je poplatok z priamych predajov, tým, že zaťažuje výlučne

priame predaje liekov uskutočnené farmaceutickými laboratóriami, predstavuje štátnu pomoc v prospech veľkoobchodných distribútorov iba v rozsahu, v akom obsahuje nadmernú kompenzáciu v ich prospech, teda pokiaľ výhoda, ktorú získavajú tieto podnikateľské subjekty z nepodliehania tomuto poplatku, presahuje náklady, ktoré znášajú pri vykonávaní povinností verejnej služby, ktoré sú im uložené vnútroštátnym právnym poriadkom.

- 28 V prejednávanej veci Boiron, t. j. farmaceutické laboratórium povinné zaplatiť poplatok z priamych predajov, tvrdí, že nepodliehanie veľkoobchodných distribútorov tomuto poplatku obsahuje nadmernú kompenzáciu v ich prospech a ako také aj nezákonnú pomoc v ich prospech. Na tomto podklade tento podnikateľský subjekt požadoval vrátenie súm zaplatených ako tento poplatok za účtovné roky 1998 a 1999.
- 29 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že opatrenie, ktoré je pomocou v zmysle článku 87 ods. 1 ES a je vykonané v rozpore s povinnosťami vyplývajúcimi z článku 88 ods. 3 ES, je protiprávne. Je úlohou vnútroštátnych súdov, aby ochraňovali práva osôb podliehajúcich ich právomoci voči prípadnému porušovaniu zákazu vykonania pomoci vnútroštátnymi orgánmi, vyvodiac všetky dôsledky podľa ich vnútroštátneho práva, pokiaľ ide o platnosť aktov vykonávajúcich predmetné opatrenia pomoci, ako aj o vymáhanie poskytnutých finančných pomoci (pozri najmä rozsudok z 27. októbra 2005, *Distribution Casino France a i.*, C-266/04 až C-270/04, C-276/04 a C-321/04 až C-325/04, Zb. s. I-9481, bod 30 a citovanú judikatúru).
- 30 Je pravda, že vo viacerých veciach, ktoré mu boli predložené, Súdny dvor konštatoval, že osoby povinné zaplatiť poplatok sa nemôžu dovoliavať toho, že oslobodenie, z ktorého majú prospech iné osoby, predstavuje štátnu pomoc pre to, aby sa vyhli plateniu tohto poplatku alebo získali jeho vrátenie (pozri najmä

rozsudky Banks, už citovaný, bod 80, a Distribution Casino France a i., už citovaný, body 42 a 44, ako aj rozsudok z 15. júna 2006, Air Liquide, C-393/04 a C-41/05, Zb. s. I-5293, bod 43).

- 31 Predsa však, povaha predmetných vnútroštátnych opatrení vo veciach, ktorých sa týkali rozsudky uvedené v predchádzajúcom bode, sa podstatne odlišovala od povahy poplatku z priamych predajov.
- 32 V predmetných veciach totiž išlo zakaždým o oslobodenie od dane, ktorá mala všeobecné uplatnenie, v prospech určitých podnikateľských subjektov a tvrdilo sa, že toto oslobodenie samo osebe predstavovalo opatrenie pomoci.
- 33 Naproti tomu v konaní vo veci samej nejde o takýto režim zdanenia, ale o poplatok, ktorému podlieha iba jedna z dvoch kategórií podnikateľských subjektov, ktoré sú v konkurenčnom postavení, a to farmaceutické laboratória.
- 34 V takomto prípade asymetrického podliehania poplatku uvádzaná pomoc vyplýva zo skutočnosti, že iná kategória podnikateľských subjektov, s ktorou je v priamom konkurenčnom vzťahu kategória podliehajúca poplatku, v prejednávanej veci veľkoobchodní distribútori, nepodlieha tomuto poplatku.
- 35 V prejednávanej veci je nesporné, že toto nepodliehanie poplatku predstavuje okrem iného cieleň zámerný, ak nie hlavný cieľ poplatku z priamych predajov.

- 36 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že v bode 19 už citovaného rozsudku Ferring Súdny dvor poznamenal, že vo Francúzsku existujú dva okruhy priamych konkurentov v oblasti distribúcie liekov: na jednej strane okruh veľkoobchodných distribútorov a na druhej strane okruh farmaceutických laboratórií, ktoré uskutočňujú priamy predaj. Okrem toho v predmetnom bode Súdny dvor uviedol, že poplatok z priamych predajov má za cieľ najmä dať do rovnováhy podmienky hospodárskej súťaže medzi dvomi okruhmi distribúcie liekov, ktoré sú podľa francúzskeho zákonodarcu skreslené existenciou povinností verejnej služby, ktoré sú uložené iba veľkoobchodným distribútorom. Nakoniec, Súdny dvor dodal, že v nadväznosti na vytvorenie predmetného poplatku zákonom č. 97-1164 sa nielen prerušil rast priamych predajov zaregistrovaných v rokoch bezprostredne predchádzajúcich, ale dokonca sa objavila tendencia, že časti trhu boli znovu získané veľkoobchodnými distribútormi.
- 37 Ak by sa preukázalo, že nepodliehanie poplatku z priamych predajov so sebou prináša nadmernú kompenzáciu v prospech veľkoobchodných distribútorov v rozsahu, v akom výhoda, ktorú títo distribútori získavajú z nepodliehania poplatku, presahuje náklady, ktoré znášajú pri vykonávaní povinností verejnej služby, ktoré sú im uložené, podliehanie farmaceutického laboratória, akým je Boiron, poplatku by predstavovalo akt obsahujúci vykonanie opatrenia pomoci.
- 38 Ak ide o takýto prípad, vnútroštátnemu sudcovi prislúcha, ako bolo pripomenuté v bode 29 tohto rozsudku, vyvodíť všetky dôsledky podľa vnútroštátneho práva, pokiaľ ide o platnosť takéhoto aktu.
- 39 V prejednávanej veci opatrenie, o ktorom sa uvádza, že predstavuje pomoc, je samotný poplatok z priamych predajov a nie akékoľvek od neho oddeliteľné oslobodenie.

- 40 V prípade takejto situácie je potrebné pripustiť, že podnikateľský subjekt, akým je Boiron, môže pre požadovanie jeho vrátenia namietať nezákonnosť poplatku z priamych predajov z dôvodu, že predstavuje opatrenie pomoci.
- 41 Dôsledkom toho by vnútroštátny sudca nemal byť vedený k rozšíreniu počtu príjemcov pomoci. Naopak takéto vrátenie, ak by sa ukázalo dôvodné, by predstavovalo mimoriadne primerané opatrenie pre zníženie počtu podnikateľských subjektov poškodených opatrením považovaným za pomoc, a preto aj pre zníženie jeho protikonkurenčných účinkov.
- 42 Vnútroštátny súd, ako aj účastníci konania, ktorí podali svoje pripomienky pred Súdny dvorom, položili otázku, či takéto právo namietať nezákonnosť poplatku z priamych predajov považovaného za poplatok predstavujúci štátnu pomoc s cieľom dosiahnuť jeho vrátenie je zlučiteľné so zásadami, na ktorých sa zakladá judikatúra Súdneho dvora v oblasti parafiskálnych daní zavedená už citovaným rozsudkom Van Calster a i. a rozvedená v rozsudkoch po ňom nasledujúcich.
- 43 Z tejto judikatúry vyplýva, že ak opatrenie pomoci, ktorého neoddeliteľnou súčasťou je jeho financovanie, bolo vykonané v rozpore s povinnosťou oznámenia, vnútroštátne súdy sú v zásade povinné nariadiť vrátenie poplatkov alebo špecifických odvodov uložených na financovanie tejto pomoci (rozsudok Van Calster a i., už citovaný, bod 54).
- 44 V tejto súvislosti Súdny dvor upresnil, že na to, aby sa daň mohla považovať za neoddeliteľnú súčasť opatrenia, ktoré je pomocou, musí nevyhnutne medzi daňou a pomocou na základe príslušnej vnútroštátnej právnej úpravy existovať nevyhnutná súvislosť spočívajúca v použití v tom zmysle, že výťažok z dane sa povinne použije na financovanie pomoci (pozri najmä rozsudok Air Liquide, už citovaný, bod 46 a citovanú judikatúru).

- 45 Pokiaľ ide o poplatok z priamych predajov, jeho osobitosť spočíva v skutočnosti, že tento poplatok a namiatané opatrenie pomoci predstavujú dva neoddeliteľné prvky jedného a toho istého daňového opatrenia. V takomto prípade je spojenie medzi poplatkom a pomocou ešte tesnejšie než v prípade parafiskálnych daní, aké boli predmetom už citovaného rozsudku Van Calster a i.
- 46 Za týchto podmienok udeliť podnikateľskému subjektu, akým je Boiron, právo namietať nezákonnosť poplatku z priamych predajov s cieľom dosiahnuť vrátenie súm zaplatených na základe tohto poplatku je zlučiteľné so zásadami, ktoré sú podkladom judikatúry Súdneho dvora v oblasti parafiskálnych daní zavedenej už citovaným rozsudkom Van Calster a i. a rozvedenej v rozsudkoch po ňom nasledujúcich.
- 47 Je potrebné dodať, že v každom prípade takéto vrátenie možno poskytnúť, iba ak sa preukáže, že predmetné sumy, ktorých vrátenie sa požaduje, alebo aspoň ich časť predstavujú nadmernú kompenzáciu v prospech veľkoobchodných distribútorov, a udeľujú im teda v tomto rozsahu ekonomickú výhodu, a že sú okrem toho splnené ostatné podmienky uvedené v článku 87 ods. 1 ES na to, aby takéto opatrenie bolo kvalifikované ako štátna pomoc.
- 48 Vzhľadom na vyššie uvedené na prvú otázku je potrebné odpovedať, že právo Spoločenstva sa musí vykladať v tom zmysle, že farmaceutické laboratórium, ktoré je povinné zaplatiť taký poplatok, akým je poplatok podľa článku 12 zákona č. 97-1164 z 19. decembra 1997 o financovaní systému sociálneho zabezpečenia na rok 1998, sa môže s cieľom dosiahnuť vrátenie časti zaplatených súm, ktoré zodpovedajú ekonomickej výhode nespravodlivo získanej veľkoobchodnými distribútormi, odvolať na to, že skutočnosť, že veľkoobchodní distribútori nie sú povinní odvádzať takýto poplatok, je štátnou pomocou.

O druhej otázke

- 49 V konaní vo veci samej farmaceutické laboratórium povinné zaplatiť poplatok z priamych predajov, o ktorom je nesporné, že nebol oznámený podľa článku 88 ods. 3 ES, namieta nezákonnosť tohto poplatku s cieľom dosiahnuť jeho vrátenie na základe toho, že skutočnosť, že veľkoobchodní distribútori, ktorí sú priami konkurenti tohto laboratória, nie sú povinní tento poplatok zaplatiť, predstavuje štátnu pomoc.
- 50 V tomto kontexte sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či rešpektovanie zásady efektívnosti je zabezpečené, ak podľa vnútroštátnych predpisov uplatniteľných v oblasti dôkazného bremena prináleží s cieľom dosiahnuť vrátenie súm zaplatených na základe poplatku z priamych predajov podnikateľskému subjektu žiadajúcemu o ich vrátenie preukázať, že skutočnosť, že veľkoobchodní distribútori nie sú povinní tento poplatok zaplatiť, obsahuje nadmernú kompenzáciu v ich prospech, ak najmenej jedna zo štyroch podmienok nazývaných „Altmark“ nie je splnená, a predstavuje teda ako taká ekonomickú výhodu uvedenú v článku 87 ods. 1 ES.
- 51 Ak neexistuje právna úprava Spoločenstva v tejto oblasti, ako je tomu v prejednávanvej veci, prislúcha vnútroštátnemu právnemu poriadku každého členského štátu určiť príslušné súdy a vyriešiť procesné podmienky žalôb určených na zabezpečenie zachovania práv, ktoré osoby podliehajúce ich právomoci vyvodzujú z priameho účinku práva Spoločenstva, aby tieto podmienky neboli menej priaznivé než podmienky týkajúce sa podobných žalôb vnútroštátnej povahy (zásada rovnosti), a aby neurobili výkon práv udelených právnym poriadkom Spoločenstva prakticky nemožným alebo mimoriadne zložitým (zásada efektívnosti) (pozri najmä rozsudok z 10. apríla 2003, Steffensen, C-276/01, Zb. s. I-3735, bod 60 a citovanú judikatúru).
- 52 V tejto súvislosti vnútroštátny súd poznamenáva, že na jednej strane, hoci v zásade dôkazné bremeno nadmernej kompenzácie v prospech veľkoobchodných distribú-

torov predpokladajúce preukázanie, že aspoň jedna zo štyroch podmienok nazývaných „Altmark“ nie je splnená, prislúcha podľa uplatniteľného vnútroštátneho práva podnikateľskému subjektu dovoľávajúcemu sa existencie pomoci na dosiahnutie vrátenia predmetného poplatku, toto vnútroštátne právo priznáva tiež sudcovi širokú právomoc pri nariadovaní vykonania všetkých zákonne prípustných dôkazov z úradnej moci.

- 53 Vnútroštátny súd na druhej strane poznamenáva, že táto právomoc predstavuje iba možnosť a že nečinnosť predmetného podnikateľského subjektu pri predkladaní dôkazu potrebného pre úspešnosť jeho tvrdenia môže predstavovať jedinú prekážku preukázania povahy štátnej pomoci poplatku z priamych predajov v zmysle článku 88 ods. 3 ES, pretože podmienky nazývané „Altmark“ sa týkajú údajov, ku ktorým tento podnikateľský subjekt nemá nevyhnutne prístup s výnimkou súdnej žaloby smerujúcej proti samotnému príjemcovi uvádzanej pomoci.
- 54 Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales (Urssaf) de Lyon okrem toho uviedol, že vnútroštátny sudca disponuje najmä možnosťou nariadiť účastníkovi konania alebo tretím osobám predložiť v konaní listinu alebo dôkaz.
- 55 Za týchto podmienok na účely zabezpečenia rešpektovania zásady efektívnosti, ak vnútroštátny sudca konštatuje, že skutočnosť, že farmaceutické laboratórium, akým je Boiron, znáša dôkazné bremeno existencie nadmernej kompenzácie v prospech veľkoobchodných distribútorov, a teda existencie povahy štátnej pomoci pri poplatkoch z priamych predajov, môže robiť nemožným alebo mimoriadne zložitým predloženie takéhoto dôkazu z dôvodu, že tento dôkaz sa týka údajov, ktorými takéto laboratórium nemôže disponovať, je povinný pristúpiť k všetkým procesným prostriedkom, ktoré sú mu dané k dispozícii vnútroštátnym právom, medzi ktorými figuruje aj nariadenie vykonania potrebných dôkazov vrátane predloženia listiny alebo dôkazu jedným z účastníkov konania alebo treťou osobou.
- 56 Vzhľadom na vyššie uvedené je na druhú otázku potrebné odpovedať, že právo Spoločenstva nebráni uplatneniu predpisov vnútroštátneho práva, ktoré podriaďujú

vrátenie povinného poplatku, akým je poplatok podľa článku 12 zákona č. 97-1164, dôkazu, ktorý má predložiť autor žiadosti o vrátenie, o tom, že výhoda, ktorú získali veľkoobchodní distribútori zo skutočnosti, že nepodliehajú tomuto poplatku, presahuje náklady, ktoré znášajú pri vykonávaní povinností verejnej služby uložených vnútroštátnou legislatívou, a najmä o tom, že aspoň jedna z podmienok nazývaných „Altmark“ nie je splnená.

- 57 Predsa však s cieľom zabezpečiť rešpektovanie zásady efektívnosti, ak vnútroštátny sudca konštatuje, že skutočnosť, že farmaceutické laboratórium, akým je Boiron, znáša dôkazné bremeno existencie nadmernej kompenzácie v prospech veľkoobchodných distribútorov, a teda existencie povahy štátnej pomoci pri poplatkoch z priamych predajov, môže robiť nemožným alebo mimoriadne zložitým predloženie takéhoto dôkazu, najmä z dôvodu, že tento dôkaz sa týka údajov, ktorými takéto laboratórium nemôže disponovať, je povinný pristúpiť k všetkým procesným prostriedkom, ktoré sú mu dané k dispozícii vnútroštátnym právom, medzi ktorými figuruje aj nariadenie vykonania potrebných dôkazov vrátane predloženia listiny alebo dôkazu jedným z účastníkov konania alebo treťou osobou.

O trovách

- 58 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

- 1. Právo Spoločenstva sa musí vykladať v tom zmysle, že farmaceutické laboratórium, ktoré je povinné zaplatiť taký poplatok, akým je poplatok**

podľa článku 12 zákona č. 97-1164 z 19. decembra 1997 o financovaní systému sociálneho zabezpečenia na rok 1998, sa môže s cieľom dosiahnuť vrátenie časti zaplatených súm, ktoré zodpovedajú ekonomickej výhode nespravodlivo získanej veľkoobchodnými distribútormi, odvolať na to, že skutočnosť, že veľkoobchodní distribútori nie sú povinní odvádzať takéto poplatok, je štátnou pomocou.

2. Právo Spoločenstva nebráni uplatneniu predpisov vnútroštátneho práva, ktoré podriaďujú vrátenie povinného poplatku, akým je poplatok podľa článku 12 zákona č. 97-1164, dôkazu, ktorý má predložiť autor žiadosti o vrátenie, o tom, že výhoda, ktorú získali veľkoobchodní distribútori zo skutočnosti, že nepodliehajú tomuto poplatku, presahuje náklady, ktoré znášajú pri vykonávaní povinností verejnej služby uložených vnútroštátnou legislatívou, a najmä o tom, že aspoň jedna z podmienok stanovených Súdnym dvorom v rozsudku z 24. júla 2003, *Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg* (C-208/00), nie je splnená.

Predsa však s cieľom zabezpečiť rešpektovanie zásady efektívnosti, ak vnútroštátny sudca konštatuje, že skutočnosť, že farmaceutické laboratórium, akým je Boiron, znáša dôkazné bremeno existencie nadmernej kompenzácie v prospech veľkoobchodných distribútorov, a teda existencie povahy štátnej pomoci pri poplatkoch z priamych predajov, môže robiť nemožným alebo mimoriadne zložitým predloženie takéhoto dôkazu, najmä z dôvodu, že tento dôkaz sa týka údajov, ktorými takéto laboratórium nemôže disponovať, je povinný pristúpiť k všetkým procesným prostriedkom, ktoré sú mu dané k dispozícii vnútroštátnym právom, medzi ktorými figuruje aj nariadenie vykonania potrebných dôkazov vrátane predloženia listiny alebo dôkazu jedným z účastníkov konania alebo treťou osobou.

Podpisy